

Öğretmen Adaylarının Okul Aidiyeti ve Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki

The Relationship between School Belonging and Happiness Levels of Pre- Service Teachers

Ayla ESEN*
Işıl AKTAĞ**

Öz

Bu çalışma, öğretmen adaylarının okula aidiyet duygusu ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde okuyan 295'i kadın, 98'i erkek toplam 393 öğretmen adayı katılmıştır. Veriler Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği ve Mutluluk Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler incelenmiş ve Kolmogorov Smirnov, Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova), Bağımsız Değişkenler t-testi, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testleri ve Least Significant Difference (LSD) çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Okul aidiyeti ve mutluluk düzeyleri arasında ki ilişkiyi incelemek amacıyla Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyonu analizi yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının okul aidiyet ve mutluluk duyguları ortalamasının üzerindedir. Öğretmen adaylarının okul aidiyet duygusu ile cinsiyet değişkeni arasında kadınlar lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının mutluluk düzeyleri ile üniversiteye yerleşme seçimi ve aile toplam geliri değişkenleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Yapılan çalışmanın sadece son sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına yapıldığı göz önüne alındığında, benzer çalışmaların farklı okul kademelerinde görev yapan öğretmenler ile yapılması bizim çalışmamızda elde edilen bulguları desteklemek açısından faydası olacağı düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Aidiyeti, Mutluluk, Öğretmen Adayı

Abstract

This study was conducted to examine the relationship between teacher candidates' sense of belonging to school and their happiness levels. A total of 393 teacher candidates, 295 female and 98 male, studying in different departments of Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education participated in the research. Data collection tools were "School Belonging Scale" and "Happiness Scale". In the analysis of the data, descriptive statistics were examined and Kolmogorov Smirnov, One-Way Analysis of Variance (Anova),

* Milli Eğitim Bakanlığı, Bolu, Türkiye, aylaesen92@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0933-1602

** Doç. Dr. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bolu, Türkiye iaktag@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1062-6595

Independent Variables t-test, Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis tests and Least Significant Difference (LSD) multiple comparison test were used. Spearman Brown Rank Correlation analysis was conducted to examine the relationship between school belonging and happiness levels. According to the findings pre-service teachers' feelings of school belonging and happiness were above the average. It was determined that there was a significant difference between the pre-service teachers' sense of school belonging and the gender variable in favor of female students. In addition, there was a significant difference between the happiness levels of the pre-service teachers and the choice of university placement and the total family income variables. Considering that this study was conducted only with pre-service teachers studying in the final year of study. It is thought that conducting similar studies with teachers working at different school levels would be beneficial in terms of supporting the findings obtained in our study.

Keywords: School Belonging, Happiness, Pre-Service Teacher

GİRİŞ

Okul aidiyeti öğrencinin okuldaki bireyler tarafından ne kadar desteklendiğine, saygı gördüğüne ve ne düzeyde kabul edildiğine ilişkin duyu durumdur. Öğretmenlerin öğrencilerine yönelik tutumları öğrencilerin okul aidiyet duygularını etkileyen faktörlerin başında gelir (Goodenow ve Grady, 1993). Öğretmenlerin öğrencileri ile karşılıklı ilişkileri, akran arkadaşlıkları ve ders dışı etkinliklere katılımı da öğrencilerin okula aidiyet duygusunu olumlu yönde etkileyen diğer faktörlerdir (Özkök ve Sarı, 2016). Öğrencilerin okul ile ilgili olumlu düşünce ve hislere sahip olması, kendilerini okula ait hissetmeleri ile ilişkilidir. Çocukluk ve gençlik döneminin en temel ihtiyaçlarından olan bağlanma, ait olma ve kabul görme duygusu, öğretmen ve akranlar arasındaki olumlu etkileşimler ile öğrencilerin okula aidiyet duygularına katkıda önemli bir paya sahiptir (Booker, 2004).

Okul aidiyet duygusu; sınıf, anne-baba eğitim ve aile gelir düzeyi gibi etmenler ile paralel bir gelişim içerisinde (Alaca, 2011). Ayrıca öğrencinin okul aidiyet duygusu sosyo-ekonomik etkiler, ailelerin eğitim seviyesi, çocuğun büyüdüğü mahalle, eğitim gördüğü okul türü gibi birçok faktörden etkilenir (Poston, 2009). Aidiyet duygusundaki devamlılık akademik, sosyal ve psikolojik uyuma uygun okul ortamlarından kazanılabilir (Nichols, 2008). Ait olma duygusu başarılı bir üniversite hayatı için kritik bir süreçtir ve aidiyet duygusuna sahip olmayan öğrenciler akademik anlamda olumsuzluklar yaşayabilir (Deci ve Ryan, 2000).

Mutluluk insanın olumlu duyguları olumsuz duygulara oranla daha fazla hissetmesidir (Diener ve Emmons, 1984). Mutluluk yaşamın birçok alanında refahı ve huzuru teşvik eden psikolojik bir ilaştır ve mutluluğu biyolojik ve sosyal birçok faktör etki eder. Mutluluk bir destekten çok bir süreçtir (Biswas-Diener, Diener ve Tamir, 2004). İnsandan insana farklılık gösteren mutluluk duygusu, öznel iyi oluş kavramı ile aynı anlamı taşımaktadır. Mutlu okul ortamı akademik başarıyı olumlu yönde etkilerken, mutluluk eksikliği olan okullar öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılamakta zorluk çekebilir (Yetim, Müller ve Eber, 2001). Sınıf içi etkinlikler ve sosyal etkinlikler okulun daha mutlu bir ortama dönüştürülmesinde etkili unsurlar olmak ile birlikte, okul ortamı için etkili faktörleri belirlemek ve eğitim programlanması için uygun yönergeleri dikkate almak gerekir (Talebzadeh ve Samkan, 2011).

Ders notları, arkadaşlıklar, okul tesisleri ve ders dışı etkinliklere katılım öğrencilerin mutluluk düzeylerini önemli ölçüde etkilemektedir (Chan, Miller ve Tcha, 2005). Zamanlarının büyük bir

kısmını okulda geçiren öğrencilerin okula aidiyet duygu ve mutluluk düzeylerinin gelişmesi, kendilerini okul ortamında daha güvende ve huzurlu hissetmelerini sağlar. Ayrıca bu değişkenler öğrencilerin sosyal, akademik ve psikolojik gelişimlerinde oldukça önemli bir paya sahiptir. Öğrencilere okul aidiyet duygusunu kazandıracak ve mutlu hissetmelerini sağlayacak en önemli faktörlerden biri de öğretmenlerdir. Öğretmen adaylarının kendilerini okula ait ve mutlu hissetmeleri öğretmen oldukları da öğrencilere bu duyguyu aşılamalarında büyük katkı sağlayacaktır.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde özel yetenek ve merkezi sınav sistemi ile üniversiteye yerleşen öğretmen adaylarının okul aidiyet duygusu ve mutluluk düzeylerinin birbiriyle olan ilişkileri irdelendiği araştırmalara rastlanmamıştır. Bu nedenle, araştırmanın bu alan önemli bir eksikliğin giderilmesine katkı sağlayacağı; elde edilen bulguların öğretmen adaylarının okul aidiyet duyguları ve mutluluk düzeylerini geliştirmesine fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bu gerekçelerle yapılması gereği duyulan bu araştırmanın genel amacı öğretmen adaylarının okula aidiyet duygusu ve mutluluk düzeyleri arasında ki ilişkinin incelenmesi, öğretmen adaylarının okul aidiyet duygusu ve mutluluk düzeylerinin üniversiteye yerleşme seçimi, cinsiyet ve aile geliri düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, öğretmen adaylarının okul aidiyet duygu ve mutluluk düzeylerini incelemek amacıyla tarama modelinde tasarlanmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırmanın örneklemini, 2020/2021 Eğitim Öğretim yılında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 1002'si merkezi sınav sistemi 178'i özel yetenek sınavı (Görsel Sanatlar, Müzik ve Beden Eğitimi Öğretmenliği) ile üniversiteye yerleşmiş toplam 1180 dördüncü sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. 297 (%75,5) merkezi sınav ve 96 (24,4) özel yetenek sınavı (Görsel Sanatlar, Müzik ve Beden Eğitimi Öğretmenliği) ile yerleşen toplam 393 öğretmen adayı elektronik posta ile ankete dönüş yapmıştır. Çalışma, Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 6 Ekim 2020 tarihli ve 2020/239 protokol numaralı yazısı ile etik onayı alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının demografik özellikleri ile ilgili bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan ve cinsiyet, üniversiteye yerleşme seçimi ve aile toplam geliri sorularını içeren Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Araştırmada, Goodenow (1993) tarafından geliştirilen ve Sarı (2015), tarafından Türkçeye uyarlanan Okula Aidiyet Duygusu Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, öğrencilerin okullarının önemli bir parçası

olarak hissetme, kabul edilme ve değer görme okul, öğretmen ve akranlarla bağlantılarını ölçmek amacıyla geliştirilen 18 maddelik likert tipi bir araçtır. Yanıtlar beşli bir ölçek üzerinden (1. Hiç doğru değil, 5. Tamamen doğru) verilmektedir. Ölçekteki beş madde (3, 6, 9, 12 ve 16. maddeler) olumsuz ifadeler şeklindedir. Sarı tarafından yapılan uyarılama çalışmaları sonucunda maddelerin iki bileşende toplandığı, bu iki faktörün toplam varyansın %38.49'unu açıkladığı görülmüştür (Sarı, 2015). Birinci faktör (Okula Bağlılık) ölçekteki 13 olumlu maddeyi kapsamaktadır; diğer faktörde (Reddedilmişlik Duygusu) ise ölçekte yer alan beş olumsuz madde bir araya gelmiştir. Alt ölçeklere ilişkin Cronbach alfa iç tutarlık katsayılarının ise sırasıyla ,84 ve ,78 olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmada Cronbach alfa katsayıları ölçeğin tamamı için ,91; Okula Aidiyet Duygusu alt ölçeği için ,88; Reddedilmişlik Duygusu alt ölçeği için de ,78 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada kullanılan bir diğer ölçek ise Hills ve Argyle (2002) tarafından geliştirilmiş, Doğan ve Sapmaz (2012) tarafından Türkçeye uyarlanıp, geçerlik- güvenirlik çalışması yapılmış mutluluk ölçeğidir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) 0,91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek üzere yapılan faktör analizi sonucu, öz-değeri 1'in üzerinde olan 8 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Ölçek 29 maddelik 6'lı likert tipi (1-Hiç katılmıyorum, 6-Tamamen katılıyorum) bir ölçme aracıdır. 6. 10. 13. 14. 19. 23. 24. 27. 28. 29. maddeler tersten kodlanmaktadır. Yüksek puanlar mutluluk düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

Verilerin Analizi

Verilerin SPSS 13.0 programında Kolmogorov-Smirnov testi kullanılarak normallik dağılımları değerlendirilmiş ve Kolmogorov-Smirnov testi ($p < 0.05$) sonuçları normal dağıldığında Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) ve Bağımsız Örneklem t testi, normal dağılmadığında ise nonparametrik testler olan Mann-Whitney U testi ile Kruskal-Wallis testleri uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının okula aidiyet duygusu ve mutluluk düzeylerini belirlemek için ortalama, yüzde standart sapma, okul aidiyeti ve mutluluk arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyonu testleri uygulanmıştır. Çalışmada anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Öğretmen adaylarının okula aidiyet duygusu ve mutluluk düzeyleri puan ortalamaları incelendiğinde, okula bağlılık alt boyutuna ilişkin ortalama puanı $\bar{x}=3,63$, reddedilmişlik alt boyutuna ilişkin ortalama puanı $\bar{x}=3,63$, okul aidiyet duygusu toplam puanına ilişkin ortalama puanı $\bar{x}=3,63$ ve mutluluk düzeyi ortalama puanının $\bar{x}=3,77$ olarak hesaplanmıştır. Öğretmen adaylarının, üniversiteye yerleşme seçimine göre Mutluluk Duygusu Düzeyleri puanlarına ait analiz sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Üniversiteye yerleşme seçimine göre öğretmen adaylarının mutluluk duygu düzeyi sonuçları

Üniversiteye Yerleşme Seçimi	N	\bar{X}	SS	t	p
Merkezi Sınav	297	3,73	66,20		
Özel Yetenek	96	3,90	66,61	2,17	,031

Tablo 1'de öğretmen adaylarının üniversiteye yerleşme seçimine göre mutluluk duygu düzeylerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Bağımsız Örneklemeler t-testi uygulanmıştır. Bu sonuca göre üniversiteye yerleşme seçimi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık saptanmıştır. ($p < 0,05$) Özel yetenek ile yerleşen öğretmen adaylarının ($\bar{x}=3,90$) mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Üniversiteye yerleşme seçimine göre öğretmen adaylarının okula aidiyet duygu düzeyi

Boyutlar	Okula Yerleşme	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Okula Bağlılık	Merkezi Sınav	297	192,46	57160,50	12907,50	,16
	Özel Yetenek	96	211,05	20260,50		
Reddedilmişlik	Merkezi Sınav	297	194,90	57885,50	13632,50	,52
	Özel Yetenek	96	203,49	19535,50		
Okul Aidiyet Toplam	Merkezi Sınav	297	193,09	57347,00	13094,00	,23
	Özel Yetenek	96	209,10	20074,00		

Tablo 2'de öğretmen adaylarının üniversiteye yerleşme seçimine göre okul aidiyet duygu düzeyleri incelenmiştir. Yapılan Mann Whitney U testi sonucunda öğretmen adaylarının Okula bağlılık ($U=12907,50$, $p > 0,05$) ve reddedilmişlik alt boyutlarında ($U=13632,500$, $p < 0,05$) ve okul aidiyet toplam ($U=13094,000$, $p > 0,05$) puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 3. Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	p
Mutluluk	Kadın	294	3,78	,65	-,019	,99
	Erkek	99	3,77	,71		

Tablo 3'de öğretmen adaylarının mutluluk düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklemeler için t testi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t = -,019$, $p > 0,05$).

Tablo 4. Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının okul aidiyet duygu düzeyi sonuçları

Boyutlar	Okula Yerleşme	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Okula Bağlılık	Kadın	295	205,51	60625,0	11945,00	,01
	Erkek	98	171,39	16796,00		
Reddedilmişlik	Kadın	295	211,02	62251,00	10319,00	,00
	Erkek	98	154,80	15170,00		
Okul Aidiyet Toplam	Kadın	295	208,02	61365,00	11205,00	,00
	Erkek	98	163,84	16056,00		

Tablo 4'de öğretmen adaylarının okul aidiyet duygusu düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda, okula bağlılık ($U=11945,00$, $p < 0,05$) ve reddedilmişlik boyutlarında ($U=10319,00$, $p < 0,05$) ve toplam ölçekte ($U=11205,00$, $p < 0,05$) kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre kendilerini okula daha ait hissettikleri tespit edilmiştir.

Tablo 5. Aile gelirine göre öğretmen adaylarının mutluluk duygu düzeyi sonuçları

Boyutlar	Aile Geliri	N	\bar{X}	Ss	Sd	F	p	Anlamlı Fark
Aile Geliri (TL)	0-3000	137	3,67	,66	3	2,64	,049	C-A
	3001-5000	134	3,76	,64				
	5001-7000	67	3,92	,69				
	7001-üstü	55	3,89	,71				
Toplam		393	3,77	,67	390			

A: 0-3000

B: 3001-5000

C: 5001-7000

D: 7001-üstü

Tablo 5’de öğretmen adaylarının mutluluk düzeylerinin aile geliri değişkenine göre anlamlı farklılaşım farklaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek faktörlü ANOVA testi sonucunda anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. ($F_{387}=2,64$, $p>0.05$). Bu anlamlı farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden LSD (Least Significant Difference) testi uygulanmış ve aile geliri 5001-7000 arasında olan öğretmen adaylarının mutluluk düzeylerinin ($\bar{x}=3,92$), aile geliri 0-3000 ($\bar{x}=3,67$) olan öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 6. Aile gelirine göre öğretmen adaylarının okul aidiyet duygu düzeyi sonuçları

Boyut	Aile Geliri	N	Sıra Ort.	Sd.	X^2	P	Anlamlı Fark
Okula Bağlılık	0-3000	139	193,09	3	,37	,95	---
	3001-5000	134	201,29				
	5001-7000	66	197,58				
	7001-üstü	54	195,69				
Reddedilmişlik	0-3000	139	191,74	3	3,41	,94	---
	3001-5000	134	203,44				
	5001-7000	66	211,14				
	7001-üstü	54	177,25				
Okul Aidiyet Toplam	0-3000	139	192,72	3	,76	,87	---
	3001-5000	134	201,75				
	5001-7000	66	202,03				
	7001-üstü	54	190,07				

Tablo 6’da öğretmen adaylarının aile geliri değişkeni açısından okul aidiyet duygu düzeylerinde anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Bu sonuca göre okula bağlılık alt boyutunda ($X^2= ,366$, $p>0.05$) ve reddedilmişlik alt boyutlarında ($X^2= 3,405$, $p>0.05$) ve okul aidiyet toplam ölçekte ($X^2= ,762$, $p>0.05$) anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Öğretmen adaylarının okul aidiyet duygusu ve mutluluk düzeyleri arasında ki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan Sperman Brown Sıra Farkları Korelasyonu testi sonucunda okul aidiyeti duygusu ile mutluluk arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki ($r=.406$, $p<.01$) olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada özel yetenek ve merkezi sınav sistemi ile üniversiteye yerleşen öğretmen adaylarının okula aidiyet duygusu ve mutluluk düzeyleri incelenmiş, okula bağlılık boyutu, reddedilmişlik boyutu, okul aidiyet duygusu toplam puanı ve mutluluk ölçeği puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Sarı (2013), üniversite öğrencilerinin okul aidiyet duygusu düzeylerini incelediği araştırmasında, okula aidiyet duygusu düzeylerinin orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının okula karşı olumlu duygu ve düşüncelere sahip olduklarını, okul ortamına kendilerini ait ve güvende hissettiklerini söyleyebiliriz.

Öğretmen adaylarının üniversiteye yerleşme seçimine göre mutluluk düzeyleri incelenmiş ve özel yetenek sınavı ile üniversiteye yerleşen öğretmen adaylarının mutluluk düzeylerinin merkezi sınav sistemi ile yerleşen öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer sonuç, Demir ve Murat'ın (2017), amaçladığı bölümde okuyan ve okumayan öğretmen adaylarının mutluluk düzeyleri incelediği araştırmada da görülmüştür. Yine yapılan başka bir çalışmada spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerinin mutluluk düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir (Doğan, Yılmaz, Kabadayı ve Mayda, 2018). Bu bağlamda özel yetenek sınavı ile üniversiteye yerleşen öğretmen adaylarının bireysel yeteneklerini sergilemeleri ve yetenekleri doğrultusunda elde ettikleri puanlar ile okulu kazanmalarının mutluluk düzeylerine pozitif yönde etki ettiğini söyleyebiliriz.

Öğretmen adaylarının üniversite yerleşme seçimine göre okul aidiyet duygusu puanlarına bakıldığında, anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Sınıf düzeyi arttıkça üniversite öğrencilerinin, bölümü daha çok benimseme, çevreye alışma, arkadaşları ile sosyalleşmesi okula aidiyet duygusunu olumlu yönde etkilemekte, kulüpler, topluluklar ve etkinliklerin üniversite öğrencilerinin okula ait olma hissine katkı sağladığı bilinmektedir (Van Gijn-Grosvenor ve Huisman, 2020). Öğretmen adaylarının, Covid-19 hastalığı sebebi ile bir buçuk yıl okul, sınıf, öğretmen ve arkadaş ortamından uzak kalmaları, staj ve öğretmenlik uygulaması gibi öğretmenliğe hazırlayıcı dersleri aktif şekilde uygulayamamaları, okula aidiyet duygusu düzeylerini aynı düzeyde etkilemiş olabilir. Öğretmen adaylarının hepsinin öğretmen olmayı hedeflemeleri aralarında anlamlı bir farklılık çıkmamasının başka bir sebebi olarak söyleyebiliriz.

Araştırmada, öğretmen adaylarının cinsiyete göre okul aidiyet duygusu ve mutluluk düzeyleri incelendiğinde mutluluk düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmezken, okul aidiyeti duygusu puanlarında kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre kendilerini okula daha ait hissetleri görülmüştür. Sarı (2013), lise öğrencilerin okula aidiyet duygularını incelediği araştırmasında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kendileri okula daha ait hissettiği sonucuna varmıştır. Kasalak ve Özcan (2021), yaptıkları araştırmasında kadın öğretmen adaylarının kendilerini okula daha ait hissettiğini tespit etmiştir. Kadın öğretmen adaylarının, diğer eğitim kademelerine göre kendilerini daha özgür hissettikleri, eşit kabul edildiği ve daha çok sosyalleştiği üniversite ortamına kendilerini ait hissetmiş olabileceklerini söyleyebiliriz. Öğretmen adaylarının gelecek kaygısı, sınav stresi ve aile ile olan ilişkiler gibi benzer olumsuzluklara sahip olmaları mutluluk ile cinsiyet arasında anlamlı farklılığın bulunmama sebebi olarak düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının aile geliri açısından okul aidiyeti duygusu ve mutluluk düzeyleri incelendiğinde, okul aidiyet duygusu düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmezken, mutluluk düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Aile geliri 5001-7000 arasında olan öğretmen adaylarının mutluluk düzeylerinin, aile geliri 0-3000 arasında olan öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öznel niteliklerine göre mutluluk düzeylerini incelendiği bir araştırmada aile gelir düzeyi ve mutluluk arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (Traş, Öztemel ve Koçak, 2020). Yapılan bir başka araştırmada mutluluk ve gelir seviyesi arasında pozitif bir ilişki olduğunu sonucuna ulaşılmıştır (Easterlin ve diğ., 2010). Öğretmen adaylarının aile geliri arttıkça mutluluk düzeylerinin yükseldiği görülmüştür. Mezun olup, iç hayatının içinde yer almak her öğretmen adayının hedefleri arasındadır. Türkiye ekonomik şartları göz önünde bulundurulduğunda, mezun olduktan sonra ki belirsizlik durumu öğretmen adayları üzerinde kaygı oluşturabileceğinden, aile geliri yüksek olan öğretmen adaylarının kendilerini ekonomik olarak daha güvende ve mutlu hissettiklerini söyleyebiliriz.

Sonuç olarak, öğretmen adaylarının, okul aidiyeti duygu ve mutluluk düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının okul aidiyet duygusu arttıkça mutluluk düzeylerinin de arttığı, buna bağlı olarak negatif duyguların azaldığı görülmüştür. Okul aidiyeti ve mutluluk öğretmen adaylarının eğitim hayatına önemli katkılar sağlayan kavramlardır. Kendini okula ait hissedenden ve okulda mutlu olan öğretmen adaylarının öğretmen olduktan sonraki süreçte de öğrencileri ile olumlu etkileşimler ortaya çıkaracağı beklenmektedir. Bununla birlikte yapılan çalışmanın sadece son sınıfta öğrenim göre öğretmen adaylarına yapıldığı göz önüne alındığında, benzer çalışmaların farklı okul kademelerinde görev yapan öğretmenler ile yapılması bizim çalışmamızda elde edilen bulguları desteklemek açısından faydası olacağı düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, makalede ele alınan konu veya materyallerle ilgili olarak bir finansal veya finansal olmayan kuruluşla herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Araştırmada birinci yazar % 50 oranında katkıda bulunurken ikinci yazar % 50 oranında katkıda bulunmuştur.

Etik kurul izni: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 6 Ekim 2020 tarihli ve 2020/239 protokol numaralı yazısı ile etik onayı alınmıştır.

KAYNAKLAR

- Ada, E. N., Karabekmez, S., Alp, H., ve Pehlevan, Z. (2016). Beden eğitimi öğretmen adaylarının okudukları bölüme ilişkin aidiyet duygusunun farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Türkiye Klinikleri J Sports Sci*, 8(2), 57-65.
- Alaca, F. (2011). *İki dilli olan ve olmayan öğrencilerde okul yaşam kalitesi algısı ve okul aidiyet duygusu ilişkisi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.] Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Biswas-Diener, R., Diener, E., & Tamir, M. (2004). The psychology of subjective well-being. *Daedalus*, 133(2), 18-25.
- Booker, C. (2004). *The seven basic plots: Why we tell stories*. A&C Black, US.

- Chan, G., Miller, P. W., & Tcha, M. (2005). Happiness in university education. *International Review of Economics Education*, 4(1), 20-45.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Demir, R., & Murat, M. (2017). Öğretmen adaylarının mutluluk, iyimserlik, yaşam anlamı ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 7(13), 347-378.
- Diener, E., & Emmons, R. A. (1984). The independence of positive and negative affect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 47(5), 1105.
- Doğan, T., Sapmaz, F., (2012). Oxford Mutluluk Ölçeği Türkçe Formunun Psikometrik Özelliklerinin Üniversite Öğrencilerinde İncelenmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*. 25(4): 297-304.
- Doğan, E., Yılmaz, A. K., Kabadayi, M., ve Mayda, M. H. (2018). Spor bilimleri öğrencileri ile farklı fakültelerde okuyan öğrencilerin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (22), 403-411.
- Easterlin, R. A., McVey, L. A., Switek, M., Sawangfa, O., & Zweig, J. S. (2010). The happiness-income paradox revisited. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 107(52), 22463-22468.
- Goodenow, C. (1993). The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools*, 30(1), 79-90.
- Goodenow, C., & Grady, K. E. (1993). The relationship of school belonging and friends' values to academic motivation among urban adolescent students. *The Journal of Experimental Education*, 62(1), 60-71.
- Hills, P., & Argyle, M. (2002). The Oxford happiness questionnaire: A compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and Individual Differences*, 33, 1073-1082.
- Kasalak, G., ve Özcan, M. (2021). Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri üniversiteye ilişkin aidiyet düzeyleri. *Başkent University Journal of Education*, 8(1), 184-195.
- Nichols, S. L. (2008). An exploration of students' belongingness beliefs in one middle school. *The Journal of Experimental Education*, 76(2), 145-169.
- Özök, A., ve Sarı, M. (2016). Ortaokul öğrencilerinin okula aidiyet duygusu ve arkadaş bağlılık düzeyi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25)3, 71-86
- Poston, B. (2009). An exercise in personal exploration: Maslow's hierarchy of needs. *The Surgical Technologist*. 41(8), 347-353..
- Sarı, M. (2015). Adaptation of the psychological sense of school membership scale to Turkish. *Global Journal of Human Social Science: G Linguistics & Education*, 15(7), 59-64.
- Sarı, M. (2013). Sense of school belonging among high school students. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 13(1), 147-160.
- Talebzadeh, F., & Samkan, M. (2011). Happiness for our kids in schools: A conceptual model. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29, 1462-1471.
- van Gijn-Grosvenor, E. L., & Huisman, P. (2020). A sense of belonging among Australian university students. *Higher Education Research & Development*, 39(2), 376-389.
- Yetim, H., Müller, W. D., & Eber, M. (2001). Using fluid whey in comminuted meat products: effects on technological, chemical and sensory properties of frankfurter-type sausages. *Food Research International*, 34(2-3), 97-101.
- Traş, Z., Öztemel, K., & Koçak, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin mutluluk, yalnızlık ve sabır düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(22), 878-894.